

לשמוע קול תורה – פסוק השבוע

פרשת מטות

זעקת המצפון

"וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְבָנָיִם גְּדוֹן לְבָנָיִם רְאוּבֵן הָאֵחִיכֶם יְבֹא לְמַלְחָמָה וְאַתֶּם תִּשְׁבּוּפָה" (במדבר לב, ו).

במילים אלו פונה משה רבנו לבני גד ולבני ראובן המבקשים נחלה בעבר הירדן.

ותמוה הדבר: מדוע משה רבנו מתייחס רק לעניין המלחמה, ואינו מדגיש את המצווה לעלות לארץ, להתנחל בה ולבנות אותה? הרי מצווה זו נלמדת מפסוק מפורש בפרשת מסעי: "וְהוֹרַשְׁתֶּם אֶת-הָאָרֶץ וְיִשְׁבְּתֶם-בָּהּ כִּי לְכֶם נִתְּנָה אֶת-הָאָרֶץ לְשִׁבְתְּכֶם" (במדבר לג, ג).

דברי משה רבנו הם זעקת המצפון. ברגע זה המצווה היא שולית, על כף המאזניים מונחת האחריות הציבורית! כיצד ייתכן שחלק מהאנשים ילחמו וחלק לא ישתתפו במאמץ כלל?

כאשר בני האדם חושבים על ביתם ועל כרמם, אין קיום לישראל. את חובת האדם לשאת בעול עם חברו אין צורך ללמוד מפסוק מן התורה, זוהי דרישה של המצפון. כל אדם שנברא בצלם אלוקים צריך להרגיש בעצמו שכשיש אי-צדק משוועאי אפשר לחיות ולהתקיים.

אחרי זעקה זו ממשיך משה רבנו את דבריו, ומאריך בהזכרת חטא המרגלים שפשעו בו בני ישראל בכך שלא צייתו לציווי האלוקי, אך התגובה הראשונה והמיידית היא:

"הָאֵחִיכֶם יְבֹא לְמַלְחָמָה וְאַתֶּם תִּשְׁבּוּפָה"!